

Foto: Frankodora

Risus paschalis – húsvéti nevetés. Többnyire szerzetestemplomok sajátos hagyománya volt a középkorban, hogy húsvétkor a prédikáló pap az Úr föltámadásának örömeire jámbor hallgatóságot igyekezett megnevetetni. A spanyoloknál még külön személyek is „mesterkedtek” a húsvéti templomi sokadalom fölvidítésében. A vidámság fölkelésének egyik gyakori módja volt a prédikációban az asszonyok szerepével tréfálkozni a föltámadás hírének terjesztése kapcsán – mondván: *Jézus ezt az örömhírt azért bízta asszonyokra, hogy minél gyorsabban elterjedjen...*

A húsvéti nevetetés szokását könnyebb megérteni, ha belegondolunk, hogy a középkor derekáig – a keresztes háborúk korának Szentföld-élményéig és a koldulórendek elterjedéséig – a Krisztus-vallás legfőbb alapgondmájában, a *megváltásban* a triumfális/győzedelmes mozzanat, a megváltott emberlét húsvéti öröme uralkodik: *Isten Fia alászállt a poklokra, majd harmadnap föltámadott, és ezzel diadalmaszkodott a halálon, a sátánon.* Az archaikus középkor reprezentáns jelképe még nem a feszület, hanem az égi dicsőségben trónoló *Krisztus-király*, a Sion hegyén álló apokaliptikus Bárány.

Nevető gyülekezet?

Ez a különös középkori szokás, hogy humoros történetek, vicces bibliai helyzetek elmesélésével igyekeztek a híveket fölvidíteni, a húsvéti öröme hangolás hatásos eszköze volt, amit nagyon szerettek az emberek, és persze népszerűek voltak a nevetető prédikátorok is.

Nagypéntek döbbenete és szomorúsága, a keresztfeszítés botránya és a nagyszombati csend után a pap egyik leglegzetes feladata volt a templomba ünnepre érkező sokadalmat megnevetetni. Nem véletlen, hogy a korunk TV-prédikátorai gyakran „stand-upol”-nak, hiszen korunk teljesítménykényszer alatt nyögő emberek különösen is szeret nevetni.

Ma már köztudott tény, hogy a nevetés erősíti az immunrendszert, javítja az életminőséget, sőt, élethosszabbító hatása is van. A *nevetés az élet, az elevenség jele*, a búskomorság pedig a lélek fuldoklását jelzi. Nevetni tényleg jó, de a bántó, rosszszándékú, a másokat kirekesztő „tréfa” az taszító. Az az öröm, ami a lélek mélyéről őszintén felbugyog, az az Istentől jön, az tartós és megtartó, a másikat fölvidítő és erőt adó!

De minek örüljek?

– teszik fel sokan a védekező kérdést. Abban igazuk van, hogy örülni nem könnyű, amikor a körülmények egyre erősebben szorítanak, amikor a kihívásokra adott válaszokhoz plusz erő kellene, de nincs. Mindannyian ismerjük ezt a megfáradás-helyzetet, amikor: „*a lélek kész, de a test erőtelen.*”

Az isteni gondviselést megtapasztalt krisztuskövető ember azonban tudja, hogy az élet nem csak „*fényes napokból*” de „*nehéz napokból*” (ÉK 573!) is áll. A „*jó napokat*” és a „*nemszeretem-napokat*” is az Isten kezéből véve minden a javunkra válik: a kellemetlen, a rossz, és a fájó is lelkünket erősíti, s utólag olykor megláthatjuk még azt is: mindezek az üdvösségünket munkálták.

Húsvét öröme: totaliter aliter

Azaz: *egészen más*. Nem lehet kikényszeríteni, mert ez Isten ajándéka. Kijelölhet az ünnep évente visszatér, annak ajándéka mégsem „menetrendszerű”. A Lélek kegyelmi aktusa ez, ami átfolyik az Egyházban, megöntözi a lelkünket, majd továbbáll. Mi marad belőle? Az újbóli megtapasztalás, hogy az isteni szeretet által maradunk, maradhatunk, hogy ígérete szerint megtartatunk, sőt eközben átélhetjük a növekedés csodáját.

Sok mai keresztény úgy akarja megnyerni felebarátainak szimpátiáját, hogy két úrnak akar egyszerre szolgálni, azaz míg lelke a világban tobzódik, keresvén a világi boldogságot, testét a keresztény életformára próbálja idomítani nap mint. Ebből a „fogvicsorító” kereszténységből persze nem kér a ma istenkereső embere... Az istenképűsége teremtett ember

ugyanis a természetességet, az isteni szepet, a teremtettségbeli harmóniát keresi. A tiszta hangot, ami csak akkor válik hallhatóvá, ha abbamarad az emberi, zsivajos, okoskodós láрма...

Húsvét felé

A böjti időszak „finisében”, *Nagyhét* vonzásában Húsvét ünnepére készülődünk melynek üzenete a *teljesség ígérete*. Nagycsütörtök üzenete: áruulás ellenében is a misztikus Egység Krisztusban megmarad.

Manapság sokféle egységről beszélnek: pártegység, nemzeti egység, európai közösség egysége. Húsvét evangéliuma, jó híre, hogy Isten egy akar lenni az Emberrel, vagyis mindenkivel. Azzal az emberrel, aki első indulatával mindent csak elront... Húsvét jó híre nemcsak az, hogy megbocsátás van, de új kezdet is. János, a szeretett tanítvány nemcsak azt hangsúlyozta egész életében, hogy a szeretet új korszakában vagyunk, hanem azt is, hogy ezáltal Istenben vagyunk. S aki Istenben van, az tud másképpen is gondolkodni: amikor széthúzás van, szeretetével az egységet munkálja, amikor az önzés eluralkodik, akkor ő önfeláldozó szeretettel szolgál...

Húsvét csodás hajnalának evangéliuma/jó híre az, hogy Istennel együtt teljességre jutunk. A Mysterium Dei/az Isten legnagyobb titka a hét első napján, azaz a nyolcadik napon történik. Ettől a naptól kezdve nemcsak új időszakítás kezdődik, de egy új korszakba is léptünk. Így lett Krisztus száma a nyolcas! Ezért az első baptisztériumok, keresztlő medencék nyolcszögletűek, a korakeresztény bazilikák, s azok apszisai is nyolcszögletűek... S figyeljük meg: nagyon sok szöszék és keresztlő-kút is nyolcszögletű, mert hitvalló keresztény elődeink ezzel is ki akarták fejezni: aki Krisztusban van, az a teljességben van. S mikor teljes számunkra az élet, mikor egész, ahogyan szoktuk mondani: mikor kerek a világ? Csakis akkor, ha benne van a megbocsátás... Enélkül nincs harmónia.

Akkor és ott, az első húsvét hajnalán végül elcsendesült a világ - még az őrseget álló katonák is elaludtak. Csöndben cselekedett az Isten, s kinyitotta az Élet új dimenziójának kapuját. Erre mondták az első keresztények: eüangelion, evangélium, azaz jó hír. Aki nemcsak hall, de meg is hallja a jó hírt, annak ez a hír örömhír, mert rátalált az Életre...

Kedves Testvéreim!

Magam sem gondoltam, hogy „információ-áramlást és lelki-séget segítő” *Lutherrózsánk* ennyire fókuszpontba kerül majd; többen is kérdezték mikor lesz már *Lutherrózs*a? Szokásos alkalmaink kényszerű elmaradásával a telefonhívásoknak és a majd mindenkihez eljutó emaileknek most még nagyobb szerep jutott a kapcsolattartásban. Élünk is ezekkel bátran, hiszen egy-egy bátorító gondolat közlése sokat jelenthet a hit-testvérnek vagy magára maradt távoli rokonnak, ismerősnek!

Jelentem a gyülekezetnek, hogy technikai akadályok, új programok keltette nehézségek ellenére kezd kialakulni az új munkarendem a gimnáziumi *hit és erkölcs*tan oktatásban is. Bár központi elgondolás alapján az órákat abban az időben kellene megtartani, amikor eredetileg is az órarendben vannak, de ez nem mindig kivitelezhető, így egyéni időbeosztást kell kialakítanom diákjaimmal.

Lelkészkollégáimnak is komoly kihívást jelent a virtuális térben való oktatói helytállás, rendszeres igehirdetés, de ezt az oktatási formát még nem okították az én generációmnak, mivel sem mobiltelefon, sem internet nem volt az 1980-as években... Most viszont van, s mindannyian próbálunk felnőni az új kihíváshoz.

Jelentem, hogy a *TataTV* segítségével heti rendszerességgel vasárnap délelőtt (és délutáni ismétlésben) jelentkeznek a helyi történelmi keresztény egyházak lelkészei, papjai vasárnapi gondolataikkal, igehirdetés-összefoglalóikkal. Ezt is Testvérek szíves figyelmébe ajánlom.

A hazánkat is elérte koronavírus-járvány közepette püspökeink *nyomatékosan tanácsolták* az egyházközségeknek, hogy 2020. március 16-tól kezdve bizonytalan ideig, de legalább virágvasárnapig (ez már látható, hogy egy igen optimista becslés!) ne tartsanak sem istentiszteleti, sem egyéb gyülekezeti alkalmat. A temetések is csak szűkkörűek lehetnek.

Urunk mindnyájunkat próbatételre állít ezekben a hetekben. Ilyen körülmények között nehéz döntéseket is kell hoznunk – nekem most különösen is – friss *szívinfarktusom* okán –, de hiszem, hogy mindezekkel neki, az Élet URának engedelmességek, s a járványügyi szabályok szigorú betartásával egész népünkkel is szolidaritást vállalunk.

*Lelkipásztori szeretettel
gondolva Testvéreimre
és Olvasóimra,
Áldott húsvétot kívánok!
Erős vár a mi Istenünk!*

Rövid-hírek

Február 8-án Steinbach József református püspök vezetésével református testvéreink istentisztelet keretében adtak hálát Istennek gyülekezeti otthonuk és tóvárosi kistemplomuk felújítási lehetőségéért. Az ünnepi alkalmon képviseltem gyülekeztünknek, ahol újból elhangzottak felénk református testvéreink hála-szavai, amiért a tóvárosi gyülekezetet „befogadtuk” a felújítási munkálatok idejére. Az ünnepséget testvéri beszélgetésre jó alkalmat adó agapével zárták.

Foto: Frankom

Foto: Frankom

30. születésnapját születésnapját ünnepeli idén a *Tatai Televízió*. A jubileum alkalmából szervezett ünnepi ülést *Tata Város Önkormányzata* és a *Tatai Televízió Közalapítvány Kuratóriuma* február 20-án a *Hotel Gottwaldban*. Az eseményen részt vettek a volt és jelenlegi munkatársak, valamint mindazok, akik segítették, támogatták városunk televízióját az elmúlt három évtizedben. Az ünnepségre meghívást kaptak a helyi történelmi egyházak képviselői is.

Foto: domoksattila

Foto: domoksattila

Foto: domoksattila

Február közepére elkészült kerti „szerszám-házikó”, ami igen hasznosnak bizonyul, hiszen számos közösségi alkalmainkat segítő eszközt is tárolhatunk benne. Köszönjük Varga István projekt-menedzselését, Csizmazia György, Havranszki Károly és Szabó József testvéreink társadalmi munkáját!

Foto: Frankom

Március első hetében elkezdhetjük gyülekeztünk régóta tervezett fűtés-rekonstrukcióját. Az előkészítő munkálatokat (kazán installációja, villanyszerelés, fűtés-vezérlés kiépítését, valamint egyéb kőműves-, és festés-mázolási munkálatokat magam végeztem), de bőven akadt még munka, hogy visszaállítsuk az eredeti helyzetet. Köszönöm minden segítőnek a részvételt ebben a kéthetes folyamatban – ezúton is! A rendszer jól működik, nagy rend is honol – sajnos a járvány-helyzetre való tekintettel egyelőre nem tudunk

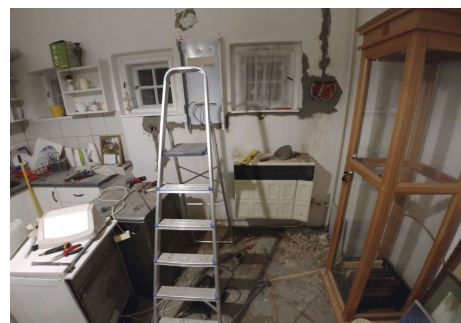

Foto: Frankom

Foto: Frankom

Foto: Frankom

Foto: Frankom

Foto: Frankom

Foto: Frankom

Foto: Frankom

Foto: Frankom

alkalmakat tartani... A beruházás mindösszesen **2.383.864Ft**-tal terhelte meg gyülekezetünket, melyből **950ezer forintot** Egyházmegyénk vállalt át. Ezúton is köszönjük **Szarka István** esperes úr és **Molnár István** egyházmegyei felügyelő úr támogató segítségét valamint egyházmegyénk **Presbitériumának** és a **Gazdasági Bizottságnak** a konstruktív hozzáállásukat!

Foto: Frankom

Március 12-én Oroszlányon tartottuk havi rendszerességgű LMK-ülésünket, melynek egyik előadója voltam. (A dolgozatból született cikk a 9. oldalon olvasható.)

Foto: Frankom

Foto: Frankom

Foto: Frankom

Keress, bízz, cselekedj!
Melletted leszünk!

Lélekkel, ismerettel

Magyarországi Evangélikus Egyház
Technikai szám: **0035**

Minden adózó 2020. május 20-ig juttathatja el felajánlását az adóhatósághoz.
További információk: egyszaszek2020.lutheran.hu

Kedves Testvérek!

Szeretettel és tisztelettel kérjük, hogy **egyházfenntartói hozzájárulásait/adományait** (a koronavírusos helyzetre való tekintettel) amennyiben lehetséges, **átutalással** szíveskedjenek rendezni. Egyházközségünket havi rendszerességgű utalások, járulékok terhelik, melyek eddig is jelentős mértékben a **vasárnapi perselypénzekből, befizetett adományokból** kerültek kiegyenlítésre. Köszönjük!

Egyházközségünk Vezetősége

Takarékbank
6320011914926282

Üresek az utcák, terek
Csendben ragyog minden ház,
Merengek, míg hazamegyek...
Félelmetes a világ.
(Joseph Eichendorff verse alapján)

Ez a fénykép is a luxemburgi helyzetet mutatja... A kormány 3 hónapra vészhelyzetet hirdetett ki. Nyomatékosan felhívják a népesség figyelmét, hogy mindenki maradjon otthon! (*Bleiben Sie zuhause / Stay at home / Restez chez vous / Bleiwt doheem*.) Rendőrök járőröznek, hogy a biztonság érzését ébresszék az emberekben. Üresek a járdák és az utak. Mindenki nagyon figyel a legalább 2 méteres távolság betartására. Az élelmiszerboltok ellátottsága jó, telve vannak áruval. Biztonsági őrök ellenőrzik az óvintézkedések betartását. (Vécépapír és vörösbőr is bőségesen van a polcokon!)

A házhozszállítást végző vállalatok most csúcsidejüket élik. A határok nyitottak az áruforgalom számára, azon kívül csak szükséges esetben és az ingázók számára van lehetőség a határátkelésre.

Mindannyiunk megdöbbenet és félelemmel követi a híreket, a napról napra növekvő új fertőzöttek és halottak számát. Luxemburg elvállalta a szomszédos franciaországi súlyos állapotban lévő betegek ellátását. Úgy tűnik, még nem tetőzött a járvány.

A gyülekezetünk is közvetlenül érintett. Nem csak az idősebb gyülekezeti tagok, de a fiatalok is betartják, hogy otthon maradjanak. Ott segítünk egymásnak, ahol tudunk – a szomszédnak is bevásárolunk. Fontos szerepet kap a telefonos lelkisegély, mint az egyetlen kapocs a külvilág felé. A honlapunk hetente háromszor frissül rövid áhítatokkal. Az okostelefonok korában ezzel nyilvánvalóan sokan élnek!

A templomajtók zárva kell, hogy maradjanak, s az egyházi életre ez természetesen rányomja a bélyegét. A **vészhelyzet elrendelése előtt ülésezni tudott a presbitérium és így döntéseket hoztunk az előttünk álló időszakra.** Az egyházi eseményeink elmaradnak, mivel a 2-nél több fő nyilvános „gyülekezése” nemkívánatos jelenség, és felosztatják az ilyen ‘csoportokat’. A fűtést takaréklángra csavartuk. Már csak a harangok szólnak, hogy otthoni imádságra buzdítsák a híveket. Legyen meg az Úr akarat! *kgm (ford.: franko)*

Megerősítő emlékek sodrásában

1999-ben február végére esett bőjt első vasárnapja...

Lelkészi Munkaközösségi ülésünket az Északi Egyházkerület püspöki hivatalában tartottuk, s egyházmegyénk nevében akkori esperesünk Labossa Lajos tatabányai lelkész köszöntötte D.Szebik Imre püspökünket, aki e hónap elején ünnepelte hatvanadik születésnapját. Erről a Lutherrózsa 1999-es bőjti színes(!) száma tudósított is.

20 évvel később február 9-én, amikor születésnapján jókívánságaimat küldtem szolgálatba állító püspökömnek, ígéretet

kaptam tőle, hogy egy testvéri beszélgetésre bármikor kész.

Sajnos erre – csakis az én elfoglaltságaim okán – egy évet kellett várnunk, de végre egy szombat délutáni kávé és más finomságok mellett visszatekinthettünk az elmúlt jubileumi esztendő eseményeire.

A 90. zsoltár 10. versében olvashatjuk: „Életünk ideje hetven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő”... Püspök úr! Te már a 81-diket is a Jólsten kegyelméből betöltötted... Hogyan telt el nyolcadik „X” feletti első, s hozzott-e valamilyen új felismerést számodra?

Köszönöm szépen a kérdést, nem is olyan könnyű megválaszolni. Kétség kívül ha az ember a nyolcvanadik életévéhez érkezik, akkor egyfajta számadást tart magának, s ez az egy esztendő részeit ezzel telt el, jóllehet ezalatt is végeztem lelkészi, egyházi szolgálatot. Ha számot vetek, akkor nyilvánvalóan szolgálati helyeimet gondolom végig. Három gyülekezetben voltam parókus lelkész: Komáromban, Miskolcon és Budavárbán, amit a püspöki szolgálatom 16 esztendeje követett. Mindhárom gyülekezettel – különböző intenzitással és szinteken –, de ma is tartom a kapcsolatot, hiszen ha tartalmas emberi kapcsolatok kialakultak, akkor azt a későbbiekben is figyelemmel kíséri az ember. Komárom egy kisvárosi gyülekezet elég nagy szórvánnyal, Miskolc egy nagyvárosi gyülekezet, igazi ipari település, Budavár pedig itt van a szomszédunkban, ahová most is tartozunk.

Ha számbaveszem, hogy mit kellett volna másképpen csinálnom – persze így

utólag már nem sok értelme van –, de bizony, ha mégegyszer annyit Komáromban tölthettem volna, akkor nagyobb eredménye lett volna, de arra a 3 esztendőre is (1962–65 között) szívesen emlékezem vissza. Igen hálásak voltak az ottani hívek, mert egy elég nehéz időszak után kerülünk oda. Számbavettük, összetereltük őket és közösséggé formálódtak. Mindhárom, különböző típusú gyülekezetben a szolgálatnak a szépsége határozta meg az ember jelenlétét.

Komárom után Miskolc következett, ahol korábban káplán is voltam – ez együttvéve 21 esztendőt tett ki – ami alatt az ember már látta egy kicsit munkájának a gyümölcsseit. Érdemben minden evangélikust ismertünk, aki a gyülekezethez tartozott, s azt gondolom hogy nem volt hiábavaló az ott töltött idő, amiben benne volt néhány év esperesség is.

Sokat számított, hogy Miskolc vonzáskörzetéből beköltözött evangélikus híveket is igyekeztünk elérni, s akkoriban a gyülekezet létszáma nem csökkent. Sokan jöttek a Felvidékről, először 1919 után majd 1945 után is. Érdekes – és ez kevésbé tudatosult az egyházunkban –, hogy Trianon egyetlen „nyertes” gyülekezete a miskolci volt. Ugyanis az ősi (1665-ös alapítású) Eper-

jesi Kollégium (amely több tudományágat foglalt magába) jogutódjaként „Miskolci Evangélikus Jogakadémia” néven Miskolcra jött át. Ezzel együtt „költöztek át” tanárok és professzorok és a növendékek, akik tanárok vagy jogászok akartak lenni. Sokan közülük végül a városban maradtak, s beépültek a gyülekezetbe. Trianon után a Miskolci Evangélikus Gyülekezet 4200 lelket számlált, s ha ehhez hozzávesszük azt, hogy most mintegy másfél ezren vannak, akkor láthatjuk a fejlődés irányát, s azt is, hogy akkoriban az evangélikus hívek lelki otthonra találtak a gyülekezetben.

A trianoni „béke-paktum” óriási strukturális és létszámbeli veszteséget jelentett Egyházunkra nézve...

Valóban. Fontos megjegyezni, hogy nagyon sokan soha nem tudták feldolgozni veszteségeiket, magánéletük is kettétört ennek a szomorú politikai döntésnek a következtében. Egzisztenciális ellehetetlenedésük következtében – akár férfiak, akár nők – nem tudtak házasságot kötni, s ha később mégis, akkor már nem születhetett gyermek, s ez rányomta a bélyegét a párkapcsolataikra is. (Püspök úr elmereng, felesége Marika pedig eközben kedvesen „odasúg” valamit.)

Igen... Az egyik legszebb élményünk a miskolci évekből a *Lutheránus Világszövetség* 1984-es *Budapesten* megrendezett nagyülésének közbeeső vasárnapi istentisztelete volt. Miskolcra és az egyházmegyébe 32 nemzetközi delegátus érkezett, ebből 8 a miskolci gyülekezetbe. Ez igen nagy eseményként zajlott le a városban és máshol is, odáig menően, hogy szombat estére – kizárólag a nagyülés résztvevői számára(!) – a miskolctapolcai barlangfürdőt kibéreltük. Sokáig emlegették, s emlegetünk mi is ezt a felejthetetlen hétvégét. Érdekességgént hadd jegyezzem meg, hogy *Terray László* evangélikus lelkész miskolci születésű, aki norvég delegátusként volt jelen. Szolgált is, amit mindig örömmel fogadtak a miskolciak, bár voltak, akik nem nézték őt mindig jó szemmel...

Itt arra a „más szemmel nézésre” kell gondolnunk, ami külföldre került és itthonmaradtak viszonyára rávetült?

A kérdés jogos, hiszen 1945-öt és 56-ot követően sokan külföldre távoztak. Voltak, akik tanulmányaik okán, családi kötődés miatt maradtak „nyugaton”, s voltak akik – ahogyan akkoriban mondták, s ez egy nagyon súlyos megbélyegző fogalom volt(!) – „*disszidáltak*”. Nehéz személyes, egzisztenciális döntések voltak ezek, s sokukban – szerintem egyfajta lelkiismeretfurdalásból fakadó élnék érdeklődés okán – figyelemmel kísérték az itthoni egyházi életet. De abba a kísértésbe estek, hogy *itt*on mit kellene tenni. A feszültség többnyire abból adódott, hogy *nem ismerhették* belső egyházi viszonyainkat, ezért „tanácsaik” félrevezetőek voltak. Ebből adódott azután egyfajta szembenállás. Ezt felerősítette, hogy a külföldön élő lelkészek helyzete - kedvezményezett kapcsolatrendszeirek és viszonyaik okán - sokkal megnyugtatóbb volt, mint az itthoniaké, ami a „szocialista értékrendszerben” megnyilvánult az egyházak felé, s még az üldözésben is formát öltött.

Ez a szembenállás kihatott egészen 1990-ig a magyar evangélikus lelkészi

közhangulatra is, mert az itthonmaradtak egyfajta „alkalmazkodását” a külföldön élők nem tudták elfogadni. Ebben *Ordass Lajos* és *Káldy Zoltán* püspökök megítélése is szerepet játszott. Mindez azonban a gyülekezeteket kevésbé osztotta meg, hiszen a hívek saját életükben is megtapasztalhatták, akár a munkahelyen is, hogy nem egyszerű az egyház helyzete. S amennyire az ő feladatuk az, hogy *keresztények legyenek a szocializmusban* is, ugyanúgy az egyháznak is feladata, hogy *a szocializmusban megmaradjon*.

Pedig nemegyszer a lelkészeket megfélemlítették...

Sőt, zsarolták is! A mi generációnk annyiban volt szerencsés, hogy nem éltünk a '45 előtti rendszerben, ha igen, akkor gyerekként, de a nálunk 20 évvel idősebbek közül sokakat kísértette a múltjuk, amivel zsarolhatóvá váltak. De a hétköznapi életben akár egy egyszerű utcai találkozás alkalmával is odasziszte az AÉH-s pártember: „*Vigyázzon ám, mert így - s közben mutatta is - kitekerhetjük a nyakát!*” (Ez káplánnommal *Weczán Palival* történt meg *Miskolcon*.)

Akkoriban külső okai voltak a félelemnek, manapság talán inkább belsők. Mint „földről” a püspöki székből nagyobb rálátással bíró

nyugállományú egyházi vezető milyen neuralgikus pontokat látsz a MEE-ban?

Azt látom, hogy a kötelező és lehetőség szerinti hittanórákkal a lelkészek nagyon leterheltek voltak. Sajnos még nincs annyi hitoktató, amennyire szükség lenne. Nehézséget látok abban is, hogy városban, nagyvárosban sokkal nehezebb utánamenni a híveknek. 1985-ben, amikor ide kerültem a Budavárba, délután 4 órakor elindultam az egyik utcába családokat látogatni – előzetes bejelentés nélkül(!) – este nyolcig számos családdal találkozhattam, mert mindenki otthon volt. Na ez ma elképzelhetetlen. A lelkészi hivatalban ugyan megvolt korábban a hívek vonalas telefonszáma, de ebben a digitális korban szinte mindenki csak mobilt használ, többnyire csak azon érhetőek el.

A kegyességi irányzatok – libertiniztikusan/liberálisan gondolkodók az egyik oldalon, pietisztikusan látók a másik oldalon – is mintha jobban egymásnak feszülnének manapság. A többféle kegyesség mindig is jelen volt az egyházunkban, ezért ezt üdvösségkérdésnek megtenni – ami végső soron Jézus URunk dolga, s nem az embereké – hibás útnak látom. Talán azt kellene inkább először kiemelni, ami összeköt minket.

Komoly gondot látok a *vándorlásban* is. Az ország keleti részéből (pl. Borsodból) sokan költöznek át a nyugati felébe. Ez ugyan nem egyházi, hanem társadalmi jelenség, de az egyházakat is komolyan érinti. Míg korábbi helyükön volt egyházi kötődésük, az új helyen talán évtizedek is

Foto: Frankom

eltelnek, mire ez kialakul. Úgy érzem a korábbi lelkészi fizetések jelentős különbözőségéből fakadó feszültségek valamelyest oldódtak.

Azt néha sajnálom, hogy *teológus hallgatók kevésbé élnek az ösztöndíjakkal*, pedig a mi időnkben ez kitüntetésnek számított, meg is becsültük, ha valaki megkapta. Ugyanakkor azt is látom, hogy a mostani nyugati teológia olyannyira elfordult a gyülekezetektől, s olyan liberális irányt vett föl, hogy ennek a térhódítása a magyarországi evangélikus gyülekezetekben nem lenne kívánatos.

Mi az ami Egyházunk jövőjére nézve reménységre adhat okot?

Elsősorban az iskoláink, hiszen korábban nem voltak, most pedig több mint 40 van belőlük, ahol reménység szerint nem csak a kereszténységet, de *Jézus Krisztust* is megismerhetik a diákok, a többi pedig már a Szentlélek dolga. Ez egy nagy ajándék, jól kell vele élnünk! Azt, hogy mennyire keresztények ezek az iskolák azt nem vagyok hivatott megítélni, de van deficit is, persze tudjuk, máshol is.

Nagyszerű lehetőségnek tartom a *gyülekezeti hittantáborokat* is, melyeket korábban nem lehetett csak az állam által nagyon elenőrzött és szűkösen tartani, most pedig a sok-sok lehetőség kipróbálásában legfeljebb a lelkész kreativitása, képességei, ideje, munkabírása és persze a családok egyéni programjai szabhatnak csak határt.

80. születésnapodra megjelent egy könyved, aminek az a címe: *Életutam*. Talán jobb lett volna ha azt a címet kapja: *Életúton*, hiszen a 80. születésnap az csak egy szép mérföldkő a vándorúton...

A címet nem én adtam... Írtam egy sokkal részletesebb és megítélésem szerint tartalmasabb visszaemlékezést és azt adtam be annak idején a *Luther Kiadó*-nak, amit azonban erre az egyszerűbb formára váltottak; egy újságíró kérdezett engem – aki egyébként világi újságíró volt és katolikus – úgyhogy az általam írottaknak

Foto: Frankom

csak egy töredéke került bele ebbe, de nem az én kívánságom szerint...

Melyek azok az események amelyekre szívesen emlékszel/emlékeztek vissza az elmúlt jubileumi esztendőben?

Valójában örülök annak, hogy ez a kis könyvecske „Élutam” megjelent, ami talán némi öntanulást is hordoz vagy lelki élményt jelent annak, aki elolvassa. Ennek kapcsán könyvbemutatókat is tartottunk több gyülekezetben, Nógrádban, Miskolcon ahová ismerős kollégák meghívtak. Mindegyik kedves alakom volt az élmények felidézésére, de kiemelkedően szép volt a Budavári Gyülekezetben megtartott, hiszen ott töltöttem el a leghosszabb életszakaszomat, 1985-től napjainkig; 1990-től mint püspök is.

Jó volt ezeken az alkalmakon felragyogni az életút szépségét, mindazt, ami velünk történt, mert az ember hálásabb és boldogabb lett általa. Azért az a jó, hogy az ember a nagy nehézségeket elfelejti... és ez nem baj.

Mindemellett voltak lelkeszi szolgálataim is, konfirmáció, keresztelesek, ezek között Dóri unokám esküvője is, aki óvo-

dapedagógus. Közben most is van egy 61 éves vegyész, gyógyszerkutató, akit keresztlőre készítek fel, aminek az eredete is az elmúlt évre tehető.

Egy nagy családi találkozóra hívtak meg minket Felsőzsolcára, ahol egy ökumenikus – római katolikus, görögkatolikus, református és evangélikus – istentiszteleten vendégszolgálatra kértek. Felsőzsolcát a török utáni pusztítást követően négy nagy nemesi család alapította újra. Többek között a Platty és Okolicsányi családok, akikhez feleségem rokonsága révén kötődöm.

Erre a családi találkozóra volt hivatalos az előbb említett kutató vegyész, pontosítva ő vitt le minket autóval – az ő autójában találkoztunk először(!) – s az egész oda-vissza-utat végig beszélgettünk; gyakorlatilag ő kérdezett, s én igyekeztem megválaszolni a nagyon érdekes kérdéseit. Ebből fejlődtek ki azután újabb diskurzusok, s fogalmazódott meg benne: vállalnám-e(?) a keresztségre való felkészítését. Természetesen igent mondtam, hiszen mindkettőnket inspirál és gazdagít minden egyes találkozás. Mindkettőnk számára izgalmas az új utak, látások, új gondolati rendszerek felfedezése.

Eredményes lelkeszi munka csak akkor lehetséges, ha van egy háttércsapata a lelkesznek. Ez a „háttér-erő” nálunk protestánsoknál elsősorban a lelkeszeleségekben ölt testet. Régóta igyekszem megragadni minden alkalmat, hogy ezért dicsérjem őket, s köszönetet mondjak áldozatos munkájukért. Hogyan alakult ez nálatok, mit köszönhetis feleségednek Marikának?

A feleségemnek nagyon sokat köszönhetek, mert mindvégig segítőtársam volt a szolgálatban. Részt vett, hogy gyermekmunkát is végzett, de úgy is, hogy minden kérdést meg tudtunk egymással beszélni, ami a gyülekezetben felvetődött, akár feszültségként vagy valamilyen döntési helyzet miatt.

Minden szolgálati helyemen, mint zenetanár, a gyülekezet zenei életében aktívan részt vett, s folyamatosan biztosította a zavartalan munkámhoz a családi háttérrel. Szinte általánosnak mondható, hogy a családi és gyülekezeti programok egymáshoz illesztése is a lelkeszeleségre hárul, szinte külön hivatásként, s mindemellett családanaként szépen nevelte gyermekeinket.

Végezetül hadd kérdezzem: a klasszikus hitéleti formákon túl, miből tudtál töltkezni lelkeszi, püspöki szolgálatod ideje alatt?

Elsősorban a családi életből, amiben az ember megélheti a növekedés és gyarapodás csodáját, s aminek a háttére segít elhordozni olykor a súlyos terheket, veszteségeket is.

A másik, ami tulajdonképpen szolgálataim elengedhetetlen alapja és egyben alfája és omegája: a teológia folyamatos művelése. A teológia szeretére engem Pröhle Károly vezetett rá, s ez a vonzódás a teológia felé nemcsak végigkísérte szolgálatom teljes idejét, de még most is újra és újra ez ad számomra szellemi kikapcsolódást.

A jólsten megtartó kegyelme adjon ezekhez lehetőséget bőséggel! Köszönöm a beszélgetést!

Tavasza van, a természet megújulásának Isteni csodájában újra megfürödhünk. Illatok, színek kavalkádja, s a régóta várt „tavasz-zöld” mind-mind a derűsebb napokat munkálja életünkben. Életünk túl-nyomó részét a négy fal között éljük le, mégsem teszünk meg min- dent, hogy több időt töltsünk a szabadban. Ha kirándulunk, akkor ez sokszor nem gyalogtúrát, hanem autóval elérhető célok rövidlejtű fel- keresését jelenti. Ilyenkor jól jön a GPS segítség, de az élet bonyo- lultsága olykor a legdrágább navigációs rendszert is megtréfálja, s ilyenkor halljuk az ismerős közlést a hangszóróban: **újratervezés. Az élet, s különösen ez a mostani **covid-os** időszak elgondolkodásra készíthet minket: Milyen célokat követünk, milyen úton járunk? Ész- revesszük-e, hogy Isten Jóbításunkra, életminőségünk emelésére a Krisztus-követésünkbe belekódolta a **újratervezést**?**

Ezután elindult az egész testület, és elvitték őt Pilátushoz. Ott így kezdték vádolni: „Megállapítottuk, hogy félrevezeti népünket, ellenzi, hogy adót fizessünk a császárnak, és azt állítja magáról, hogy ő a fel- kent király.” Pilátus megkérdezte tőle: „Te vagy a zsidók királya?” Ő pedig ezt felelte: „Te mondd.” Pi- látus erre így szólt a főpapokhoz és a sokasághoz: „Semmi bűnt nem találok ebben az emberben.” De azok erősen állították: „Fellá- zítja a népet tanításával egész Jú- deában, Galileától kezdve egészen idáig.” Lk 23,1-5

A harmadik nap alkonyán pedig kilé- pett a bolt keskeny kapuján, és csendesen megindult az úton. Két oldalt füstölögtek a romok. Lent a kiszá- radt árok fenekén találta az elsőt azok közül, akik Pilátus háza előtt kiáltották Barabbás nevét. Elfeketült nyelvvel voní- tott a vörös felhők felé. Megállt előtte, és így szólt: – Itt vagytok! Az pedig felnézett rá, és zokogni kezdett. – Rabbi, rabbi! – zokogott. És a mester szelíden folytatta. – Ne sírj! Állj fel és jöjj velem! Mert vissza- megyek Jeruzsálembe, Pilátus háza elé és új törvényt kérek magamra és reátok, akik Barabbást választottátok, s akikkel ezt művelte Barabbás.

A nyomorult pedig feltápáskodott és az ő öltönyét megragadta. – Mester! – ki- áltott elfulladva és könnyek között – Ő mester, jövök! Mondd meg, hogy ment- sem meg magam! Mondd meg, mit te- gyek! Mondd meg, mit mondjak! – Semmit – mondta ő szelíden – csak azt, amit három nap előtt kellett volna mon- danod, mikor Pilátus megállt a tornácon és megkérdezett titeket: „Kit engedjek el hát közülük, Barabbást, a gyilkost, vagy a názáretit?” – Ő, én bolond! – kiáltott a nyomorult fejét öklével verve, – Ő, én bo- lond, aki Barabbást kiáltottam! Barab- bást, aki ide juttatott! – Jól van – folytatta szelíden a mester – most jöjj hát velem Pilátus háza elé, ne törődj semmi- vel, ne figyelj semmire, csak rám, és ami- kor én intek neked, kiáltsd egész szívedből és egész tüdődből: „A názáre- tit!” ; mintha azt kiáltanád: „Az élet- emet!” Az pedig követte őt.

És találnak útközben egy másik nyava- lyást, akinek Barabbás elvette házát, fele- ségét, gyermekét és szemeit kiszúratta. És ő homlokon érinté csendesen kezével és így szólt: – Én vagyok az. Jöjj velem Je- ruzsálembe, és amikor én kezemmel érin- telek, kiáltsd: „A názáretit!” ; mintha azt kiáltanád: „A házamat! A gyermekemet! A szemem világát!” Az pedig felzokogott és követte őt.

És találtak még másikat is, kinek lábai és kezei kötéllel voltak összekötve és nya- kára hurkolva, őt magát pedig arccal lefelé bűzhödt mocsárba nyomta le Barabbás, tetvek és csúszómászók közé. Odament hozzá, és megoldotta kötelékeit, és így szólt: – Ismerlek téged. Te költő voltál, aki a lélek rajongó repülését hirdetted: Jöjj velem, és amikor intek, kiáltsd: – A ná- záretit! – ; mintha ezt kiáltanád: – A sza- badságot! A léleknek és a gondolatnak a szabadságát! – Az pedig megcsókolta az ő saruját és csak a szemével könyörgött, mert a szája még tele volt sárral.

És így mentek tovább, és egyre több béna és sánta és nyomorult belpoklos csatlakozott hozzájuk, akiket Barabbás tönkretett. És mindegyik külön-külön zo- kogva verte mellét és könyörgött neki, hogy intsen majd, ha kiáltani kell: „A ná- záretit!” ; mintha azt kiáltanák: „Békes- ség, békesség! Békesség e földön!”

Estére pedig megérkeztek Jeruzsá- lembe, Pilátus háza elé. Pilátus a tornácon ült és estebédjét költötte Barabbással, a gyilkossal. Kövéren és fénylő arccal ültek ott, nehéz borokat ittak, és drága ételeket ettek arany edények fenekéről: skarlátpi- ros palástjuk messze világított. A názareti pedig, élén a sokaságnak, mely követte őt, a tornác elé járult és felemelvén átszege- zett kezeit, szelíden szólani kezdett: – A pászkák ünnepe nem múlt még el, Pilá- tus! Törvény és szokás, hogy húsvétkor egyikét az elítélteknek elbocsátod, úgy, ahogy a nép kívánja. A nép Barabbást kí- vánta, engem megfeszítettek – de vissza kellett térnem halottaimból, mert láttam, hogy a nép nem tudta, mit cselekszik. E sokaság mögöttem megismerte Barab- bást és most új törvényt akar. Kérdezd meg őket újból, amint a törvényeinkben meg vagyon írva. Pilátus pedig gondol- kodott, aztán vállat vont, és kiállván a tor- nác szélére, csodálkozva nézett végig a sokaságon és szólt: – Hát kit bocsássak el már most, Barabbást, vagy a názáretit? És akkor Ő intett nekik.

És ekkor zúgás támadt, és mint a mennydörgés, zengett fel a sokaság. És a sokaság ezt kiáltotta: „Barabbást!” És ré- mültlen néztek egymásra, mert külön- külön mindegyik ezt kiáltotta: „A názáretit!” A Mester pedig halovány lett és megfordulván végignézett rajtuk. És külön-külön megismeré mindegyiknek az ő arcát, de e sok arcból egyetlen arc lett az esti homályban, óriási fej, mely ostobán és gonoszul és szemtelenül vigyorgott az ő arcába, véres szemei hunyorogtak és szájából bűdös lé szívárgott és torkából úgy bömbölt rekedten: „Barabbást!” ; mintha azt hörögné: „Halál! Halál! Halál!” Pilátus pedig zavartan lesütötte az ő szemeit és mondá neki: „Te látod...” Ő pedig bólintott fejével és csendesen fel- menvén a lépcsőn, kinyújtotta kezeit a hóhér felé, hogy kötözzze meg.

Írta mindezt 1917. januárjában Karinthy Frigyes...

Történelmi keresztény felekezetekhez tartozók száma nyugaton masszív fogyást mutat. Mi lesz Európából, ha az európaiságukra oly büszke emberek lassan már azt sem nem tudják, hogy Ki az, aki a kereszten van?

Mi lesz veled Európa?

Krisztus Egyháza a keresztyén gyökereket megkérdőjelező európai társadalomban.

A probléma nagyon is aktuális, és számos társadalompolitikai vetülete van. Az alábbiakban megpróbálom körbejárni a jelenlegi állapotot, amire márciusi, oroszlányi LMK*-dolgozatom adta az indítást és a keretet.

Karl Theodor Jaspers (orvos, pszicháter, filozófus) megfogalmazásában a világot négy mértékadó gondolkodó – Buddha, Konfúcius, Szókratész és Jézus – alakította legmarkánsabban, de Theodor Heuss (német liberális politikus, az NSZK első elnöke 1949 és 1950 között) szerint az emberek közötti szolidaritás legfelsőbb normáját Jézus Krisztus hirdette meg.

Ezért is szomorú, hogy a hozzáférhető tanulmányok szerint Európában a megkeresztelt keresztények száma gyorsuló tempóban csökken. Ez felveti annak kérdését is: *Mennyire befolyásolja ez Európa politikai arculatát?* A válasz bizony eléggé egyértelmű: *nagyon* is! Az igazi teológiai kérdés persze az, miért éppen a Jézus Krisztusban való hit letéteményesei zsugorodnak az EU területén ilyen rapid módon?

A tények

Apósom – aki a Westfáliai Tartományi Egyház magyarországi „kontakt-embere” volt évtizedeken át – hirtelen halála (1993) óta jobban odafigyelek a westfáliai eseményekre, amit az is erősít, hogy 1991-92-ben *Bielefeldben* voltam teológiai ösztöndíjas.

Az első sokk-élményen – mely az új évezred első felében érte a médián keresztül is a keresztény híveket – már túl vannak német testvéreink, jóllehet a hiteles prognózis szerint az *igazi templombezárási hullám még el sem kezdődött!* Ez azt jelentené, hogy csak az NRW területén mintegy 2000 (!) templomot zárnának be. Tim Rieneits (a Leibniz Egyetem professzora és a „Future Church Spaces” projekt kezdeményezője) szerint az első néhány tucat gyülekezet bezárásához – olykor a templomok lebontásához is – már hozzászólt a társadalom hívó része, de az igazi kihívások még csak ezután következnek. Kíváncsi lenné, ha legalább részben megtartanák a templomok építészeti jellegüket – elvégre az építészeti örökség kulturális emlékei ezek az épületek –, de jobb esetben csak a gasztrónómiai ágazatban fungálnak tovább. (Egyik hívem számolt be nemrég angliai élményéről, amikor is

a vendéglővé átalakított egykori templomban kóstolta meg a helyi sörkülönlegességet, idézem: „*Furcsán éreztem magam ebben a ‘templomi’ környezetben, még a sörnek is más íze volt!*”)

Templombezárások mindig történtek

Ezek azonban ideiglenes templomi bezárások voltak, különösen a nagyobb háborús események során: *katonai megszállás* ill. *el-szállásolás* során, amikor szükség-kórházakká, olykor lóistállóvá és egyéb kiszolgáló épületekké alakították át a templomokat. Külön fejezetet érdemelne a moszlim hódítás, de terjedelmi okokból annyit azért említsünk meg, hogy az iszlám terjeszkedés a keresztény uralom végét jelentette *Észak-Afrikában*, a *Közel-Keleten* és részben *Spanyolországban*.

A vallási szférában az arabok viszonylag toleránsok voltak, ha zsidók és keresztények *rendesen megfizették a szabad vallásgyakorlásért járó különadót*. (Azonban nem tölthettek be állami hivatalt, nem viselhetnek fegyvert, és a katonai szolgálatot sem

teljesíthettek.) Mindent nem lehet azonban az iszlamizáció számlájára írni. Más erők is szerepet játszottak ebben.

A reformáció és a szekularizáció

A reformáció számos katolikus templom bezárásához vezetett. Ezek többnyire a kisebb-nagyobb kápolnákat érintették, melyeket gyakran elbontottak, s más építkezéseken alapanyagként felhasználtak.

A vallási közösségek legújabbkori üldözése a *Szovjetunióban* – és persze nálunk is a „Keleti Blokkban” – sok templom bezárását eredményezte. Jóllehet a „szabad nyugat” folyamatos támogatást nyújtott a „keleti egyházak” fenntartására, de minden terhet ők sem tudtak átvállalni.

Ugyanakkor – erről német lelkészcollégáim számoltak be részletesen – a háború után az 1950-es és 1960-as években számos templom újjáépült *Nyugat-Németországban*. Sok új templomot építettek, többnyire feleslegesen. Erre rövid ideig igény is mutatkozott, hiszen sok német nemzetiségű kitelepített érkezett – a kollektív bűnösség elve alapján – a szovjet érdekszférává vált keleti területekről.

Az 1980-as évek óta, a még hitüket tartó – és közben előregedő – egyházi tagok már ritkábban jártak istentiszteletre, misékre, és ugyanakkor kevesebben választották a papi hivatást is. A lelképásztori funkciókat ezért összevonták, megtakarítva ezzel jelentős személyi és anyagi költségeket. Komoly gondot jelentett az ezredforduló végére a háború utáni időszak nagyszámú, vasbetonba-épített egyházi épületek fenntartása, felújítása.

Szintén külön fejezetet érdemelne a *kolostor-templomok* sorozatos bezárása, hiszen szinte minden szerzetesrend súlyos előregedéssel küzd. De söprögessünk inkább a mi evangélikus portánk előtt!

A *Német Evangélikus Egyház* (EKD) szerint Németországban 1990 és 2014 között összesen 102 istentiszteleti helyet bontottak le. További 262 eladásra került

*LMK: Lelkesi Munka Közösség

ebben az időszakban. Az EKD szerint ugyanakkor 387 új istentiszteleti hely/templom került kialakításra és 160 felvásárlás is történt ezidőtájt.

A Német Püspöki Konferencia kommunikéje szerint a katolikus egyházban a 20. század eleje óta 366 templomot szenteltek szerte az országban, de ezek közül 84-et már eladtak és 88-at lebontottak...

Hogyan tovább?

Ezt jó lenne tudni, de sajnos az egyházak – bár mindig nagyobb távlatokban gondolkodnak, mint a kortárs politika reprezentásai – biztos garancia híján szintén csak aktuálpolitizálnak és közben keresik a kitörési pontokat. (Az EU-ban jelenleg 151 különféle keresztény felekezet működik, de csak négynek van „kapcsolattartó hivatala” /értsd: lobby! / Brüsszelben – ezekből egyik a Német Evangélikus Egyház.)

Azt már mindenki látja, hogy *jelentős állami támogatásra szorul a keresztény kultúra megőrzése*, de ne felejtsük el, hogy az EU területén „virágzó” moszlim hitélet mögött is *iszonyatos nagyságú pénzügyi támogatások* vannak!

A keresztény kultúra megőrzésének fontosságára hívta fel a figyelmet tavaly augusztusban egy németországi kampány, amikor is minden keresztény felekezetet és haranggal bíró más intézményt arra buzdítottak, hogy 15 percen át egyszerre harangozzanak.

Sajnos a jelen helyzetben a nyugati keresztény felekezetek csak *kullognak az aktuálpolitikai témák* után, s alig marad energiájuk a hosszútávú stratégia kidolgozására. Ehelyett olyasmire reflektálnak, ami nem erősíti, inkább gyengíti tevékenységüket. Jó példa erre a *digitális adatok* védelme. Bár a nemzetállamok hatáskörébe tartozik a digitális jogok védelmének a kikényszerítése – ezek között egyre nagyobb hangsúlyt kap az személyekhez köthető adatok védelme –, olykor kevésbé indokolt esetben is.

Példa – Egyházi eseményről készült fotókat nyomtatott formátumban közzé lehet tenni, de ha már honlapra, pdf-formátumban akarja valaki publikálni, akkor ehhez minden fényképen szereplő személy *írásbeli* hozzájárulása szükséges! (A 16 év alattiak képmásának online-megjelentetéséhez a gondviselő írásbeli beleegyezése szükséges.)

Kisebbségbe szorultunk?

Egyelőre még nem, de *ennek a száznaknak a végére ez már valósággá válik*, ha nem történik alapvető változás a keresztény felekezetekben. Sokszor bírálják a katolikus egyházat a *cölibátus* miatt, de nem ez a legnagyobb probléma és még az sem, hogy nők nem láthatnak el klerikális feladatokat. Ezeknél sokkal súlyosabb, hogy az egyházak az utóbbi időben igen komoly tekintélycsorbulást szenvedtek el, hogy csak a média által legkiemeltebbet említsem: a *szexuális visszaéléseket*. Az igazi probléma mégis az, hogy *Európában a Jólsten egyre inkább visszaszorul a hétköznapiakban*. Ha ehhez hozzávesszük,

hogy az egyházak *digitális világban való aktív jelenléte* is komoly belső erőforrásokat emészt fel minden felekezetben – ez jelen körülmények között kikerülhetetlen feladat –, akkor sürgősen „operatív bizottságot” kellene felállítani minden egyházban!

Azt, hogy ki mit gondol az Istenről, az mindenkinek a magánügye. Az azonban, hogy hitére hivatkozva ki mit tesz, az már közügy! Ezért a vallás soha nem magánügy, az mindig közügy is... *Modernségnek álcázott neoliberális téveszme, hogy a vallás magánügy*. Nem az. Ahogyan a családi élet sem az.

A feminista Jézus

Az első feminista Krisztus URunk volt, aki nőkkel is beszédbe elegyedett – samáriai asszony(!) – megbotránkoztatva ezzel a korabeli zsidó közerkölcsre vigyázókat. A politikai korrektség örületében vergődök még maguk sem akarják beismerni, hogy az az „erkölcs”, amelyik nem tarja egyenrangúnak (értsd: EMBERNEK) a *nőket*, a *kiskorúakat*, annak semmi köze az erkölcshez, az deviancia, *világnézeti degeneráció!*

Ha egy vallásban, világnézetben nincs meg a másik ember „respektálása”, ha a másikat alacsonyabbrendűnek, esetleg nem kíválasztottnak, elhívottnak (predesztináció!) tartja, akkor az ilyen vallás az *törzsi jelleggel* bír és a civilizáción kívül áll. Azokban a közösségekben, ahol nem az *isteni örök* az igazán lényeges, hanem a számukra jogtalan előnyt kovácsoló „*emberi*” – ott csak idő kérdése, hogy mikor indulnak be az önpusztító folyamatok.

Azok az alkotmányos jogok...

Ezekre gyakran hivatkoznak. Bár nagyon fontosak egy jól működő demokratikus államban, ezek még nem adnak az egyes embernek „*lét-értelmet*” és *nem is motiválják a jócselekedetekre*, ezek csak a jogi keretét adják. Ez azt jelenti, hogy az állam soha nem kényszerítheti az egyént vallásos cselekedetekre.

Az alkotmányban rögzített szabad vallásgyakorlást biztosító jogszabályi védelmet Európában gyakran kihasználják (pl. Hollandia) és az ugyanolyan fontos szólás- és sajtószabadságot az ügyeletes „bértolnokok”, a „megmondó-emberek” ma is rendeltetésével ellentétesen gyakorolják: számos esetben *valótlanságot állítanak*, *nem építően informálnak*, *dezinformálnak*. Ez nyomon követhető abban is, hogy nem az egyént, hanem a politikai megbízóik érdekeit védik meg. (Agresszív stílusuk azonban rendre elárulja őket!)

Mi lesz veled Európa,

ha az európaiak már nem tudják mit kaptak kulturális örökségként!? Ha nem értik a templomok kövekbe ágyazott szimbolikáját? Ha centrális vezérelvé válik, hogy a kereszténység az egy letűnt kor csökevényes maradványa csupán?

A megoldás az oktatásban van. Nem csak kiokosított, szakmájukhoz magas szinten értő fiatalokat kell kinevelnie az iskolának, de EMBER-eket is, hogy valódi szak-EMBEREK legyenek. Ehhez elengedhetetlen, hogy tisztában legyenek az *európai, zsidógyökerű keresztény emberképpel*, ami az *egyén méltóságán*, a jó értelemben vett *felvilágosultságon* és az *emberi jogok tiszteletén* alapul. Ha ez nincs vagy nem lesz meg, akkor az európaiságnak, az európai kultúrának nem sok esélye marad a túlélésre. A jelen globalizált világot ugyanis az hatékonyságra és a „haszontalan-haszonra” törekvés mámora hajtja, amiben egyszerűen nincs helye se *Mózesnek*, se *Jézusnak*, se *Saul-Pálnak*...

A jövőt senki nem látja előre

De a jövőbe mutató irányt az események vizsgálata közben (ok-okozat) azért vélni lehet: „*Aki szelet vet, vihart arat.*” (Hóseás 8,7) Az isteni jó rendtől való eltérésnek következménye van. Ha nem vigyázunk jó gazdaként a Tőle kapott teremtettségre, annak súlyos következményei lesznek Földünk jövőjére nézve. A biológiai rend etikátlan manipulációja akár már rövid távon is érzékelhető lehet, de hosszabb távon bizonyán megbosszulja magát!

Ezért különösen fontos lenne, hogy ne a *banki és tőzsdei vezérlésű mennyiség-elvűség*, hanem az *istenadta életet szolgáló minőség-elvűség* határozza meg az elkövetkező évtizedeket. Ebben partnerek a keresztény egyházak, s a velük együttműködő, értékcentrikus gondolkodással bíró, bármilyen vallásos vagy nem vallásos világnézeti jószándékú ember.

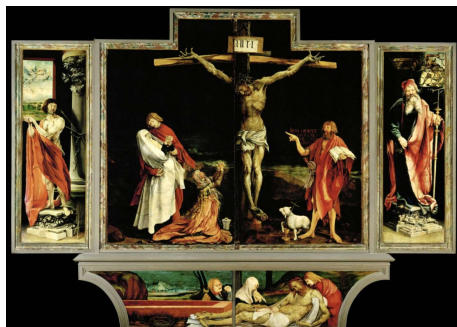
Ennek biblikus-teológiai, Krisztus által meghirdetett alapja, hogy a keresztény embernek küldetése van: „*sóvá és világossággá kell válnia a világban.*”

Ez misszió, aminek bázisát a kulturális identitás adja, aminek elsődleges eszköze a *nyelviségben és művészetekben megnyilvánuló és kibontakozó életet védő üzeneteket hordozó jelképrendszer*. Ezért rendkívül fontos, hogy európai kultúránkat *őrizzük és gyakoroljuk*. Ennek jelképes bástyái és őrtornyai a templomok, amik amíg állnak, „nincs veszve” semmi...

fm

Adjatok hálát az Atyának, aki alkalmassá tett titeket arra, hogy a szentek örökségében, a világosságban részesüljeteK. Kol 1,12

Mathis Neithart-Gothart (Grünwald) 1510 környékén mintegy harmincévesen megfesti az isenheimi szárnyasoltár képeit. Szimbólumgazdagságán, ecsetkezelési perfekcióján túl teológiai mondanivalója is fergetes... A feltámadás-jelenetben megfogalmazza az egész gótika alap gondolatát: *Isten világosság...*

A látható fényen keresztül kapjuk információink túlnyomó részét. Míg halláskárosodással azért lehetséges az életbenmaradás, a látás hiánya alapvetően behatárolja túlélési esélyeinket. Egy témájában megrázó film-előzetes (Vakság) néhány filmkockája is átéreztetetheti velünk, milyen következményei vannak annak, ha valaki a látását veszíti el. Az eladdigi tájékozódási pontok egyik pillanatról a másikra érvényüket veszítik... a viszonylagos rendet a kétségbeesés káosza váltja.

De mi van akkor, ha látunk ugyan, de mégis úgy élünk, mintha nem látnánk? Az Isten különböző kultúrákban megnyilvánuló és más kultúrákba átívelő egyetemes szimbóluma a fény. A fény ugyanis az élettel egyenlő! Ahol azonban a sötétség uralkodik, ott pusztul a fényre berendezkedett élet. Jóllehet létezik élet a sötétségben is, de az ember világosságra teremtett! Így aztán még inkább tragikus, ha az ember mégsem a világosságot, hanem a sötétséget választja...

A sötétség átvitt értelemben is borzasztó jelentéstartalommal bír. Aki szellemiségében „sötét”, azt kibillenteni vagy „átnevelni” a tudás-fény szeretetére meg lehetőségen nehéz, olykor reménytelen vállalkozás – Isten persze itt is tehet csodákat, s fordíthat meg életeteket. Ez az evangélium (eu-angelion=jó hír) örömhíre...

Nyilvánvaló – vagy azzá kellene hogy váljon –, az Isten világosságának megtapasztalása nem fizikai valóságot jelent, hanem lelki élményt. Olyat, melynek iránya a transzcendencia felé mutat, de gyümölcssei itt ebben a világban érnek be: jóság, türelem, állhatatosság, s mindenekelőtt s fölött a szeretet.

Elszomorító, hogy túlnyomórészt még mindig a dogmatikus gondolkodás uralkodik a vallásokban. Csüggesztő látni, hogy még mindig csak itt tartunk... hogy a vallást még most is fel lehet használni

emberek százmillióinak manipulációjára, s a vallásháborúk lehetősége nem a középkorban megrekedt szellemtörténeti fejlődés-csőkevény, hanem mai „modern korunk” releváns valósága.

Mit lehet tenni? Akkor, amikor látjuk, hogy a vallás, s azok hivatalos képviselői világiabbak a világiaknál? Amikor a hitelt vesztett prominensek sorába beleérthetjük nemcsak az egyházi, de az egyházas embereket is, azokat, akik szóban a szeretet egyetemességét hangoztatják, de életükkel a szeretetlenség prédikátorai...

Talán csak annyit, hogy nem titkoljuk el, igyekszünk kinyilvánítani a gótika igazságát: az Isten Világosság. S ez a Világosság egyszer mindent „napvilágra” hoz... s akkor kiderül, hogy kit milyen érdek vezérel, s ki kinek a szolgája: a Sötétségnek vagy a Világosságnak...

*URam! Ösvényem világossága
Te legyél továbbra is, hordozz,
hogy terheimet én is tudjam
elhordozni! Ámen*

Legyen szívetek teljesen Istenünké, az ÚRÉ. 1Kir 8,61

A zsidó gondolkodás szerint a szívben van az értelem is, s a kettő együtt adja az „értelmes szívet”. Ha Isten lakozik a szívünkben, akkor a legtöbbit értük el földi életünkben. Teljesen akkor lakozhat benne az ÚR, ha minden más vacak, bővli, olykor szemét kikerül a szívből. Ezért kell a bűnvallás, a nagyta-
karítás (megtérés), s a rendrakás (naponkénti megtérés az Istenhez – Luther).

De mit jelent teljesen? Úgy lehet elérni a teljesség állapotát, ahogyan a szerelmes szívek egymást, csakis egymást akarják. Nem lehet félig vagy 90%-osan szerelmes az ember. Nem lehet igazságot kimondani úgy, hogy nem tárom fel a teljes igazságot, annak csak egy szeletét. Ha mégis ezt teszem, megszégyenülök, legkésőbb az utolsó ítéletkor, de a teljes igazság pillanata soha nem marad el. A szívünk Istenünké kell hogy legyen. Nincs olyan: az „én Istenem”. Olyan van: az én istenképem, de Istenünk csak nekünk, mint közösségnek van, s az Egy. Ezért kell közösségben megélni a hitet, a dicsértetet.

Isten az ÚR. Nincs más, nagyobb hatalom. Ő az Uraknak Ura, királyoknak Királya. Nehéz ezt elhinni, elfogadni. Sokan dualisztikusan látják a világot, s úgy gondolják, Istennek szüksége van az én, vagy a mi „imaharcunkra”, s tart még a küzdelem... Istennek még a dicséretünkre sincs

szüksége – ti. nem a mi imádásunktól lesz Isten. (Isten időtől, tértől, embertől függetlenül: Isten.) Isten tehát mindent elvégzett. Nincs harc, nincs örlődés jó és rossz között. Isten uralma teljes az egész világegyetemben. Ha valaki ezt még nem látta be, akkor nincs birtokában a tudásnak és sötétségben jár. A Golgothától új időszámítás van érvényben! Új világkorszak hajnala kezdődött el: „Krisztus feltámadt! Valóban feltámadt” mondják orthodox keresztény testvéreink a húsvéti liturgiában. Mi evangélikusok vagyunk az egyetlenek, akik (még mindig) térdelve (térdelés: az alázat szimbóluma) vesszük az Úrvacsora jegyeit. A lelkész adja, nekünk semmit nem kell tenni, csak némán elfogadni. Az Isten titkát másképpen nem is lehet másképp a szívünkbe zárni, csak alázattal. Legyen az ÚR a szívünkben, hogy megéljük a lét legnagyobb csodáját – ma is.

*URam! Sokszor nyúgnek és
kötelességnek érzem, amit Te
kiváltságként adsz élelem! Add,
hogy Rád figyelve bölcsen
hozhassam meg döntéseimet
életem minden dolgában, s az
Általad nyert harmóniában azt
tehessem életemben, amire
rendeltél! Ámen*

**Nincs hozzád hasonló, URam!
Nagy vagy te, s hatalmad által nagy
a te neved.** Jer 10,6

A zsidó vallásbölcselet azt tanítja, hogy, aki a Tórát tanulja és „megfejt”, az megérti és felfogja Isten nagyságát. A gondolat szépségének van egy kis szépséghibája; a teremtes csodái mind demonstrálják számunkra Isten nagyságát, de egy dologra soha nem képesek: nem tudják Istent elérhetővé tenni számunkra. Hogyan is foghatná fel a véges a végtelent?

Isten nagysága kicsinységekben mutatkozik meg: virágsziromban, harmatcseppben, fűszál között bókászó apró bogarak titkos útjaiban. Ezeket meglátni csak alázattal lehetséges, ezért az alázat istenismérv tulajdonság. Az alázatoskodás pedig pontosan az ellenkezője, hiszen az ilyen ember elfelejti Istentől kapott méltóságát, hogy ti. közte és Teremtője között nem állhat ember...

Isten nagysága nemcsak az életben mutatkozik meg, a halálban is... A halál ugyan elválaszt az élőtől, de nem az Istentől. Isten „élet-pártisága” mutatkozik meg a feltámadásban, s abban, hogy min-

den embert – eredeti szándéka szerint – örök életre teremtett. Az más kérdés, hogy Isten – mérhetetlen szeretetéből fakadóan – az akarata fölé helyezte az ember szabadságát.

Sok ember számára nem tudatosul, hogy döntéseiknek milyen súlya van... A kimondott igenek/nemek nemcsak itt a földi létben érvényesek, ezek isteni dimenziókat is átugorva megtermik a maguk gyümölcsét ott is. Ezért Isten nagyságát kutatni nem elveszett foglalatosság, hanem valóban életés idő, mely tartalmat teremt a földi életben, s reménységünk szerint hozadéka lesz az „odaát”-ban is...

URam! Szeretném megismerni az igazságodat, de oly sok mindent nem értek teremtett világodból. Adj nekem először is türelmet, hogy tudjak tanulni az életből, mely a kezdedben van, hogy értsem igéd igazságait, s aszerint élhessem a napokat, melyeket nekem szántál! Ámen

„Mentsd meg magadat, ha Isten Fia vagy, és szállj le a keresztről!”... „Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni...” Ha Izráel királya, szálljon le most a keresztről, és hiszünk benne! Bízott az Istenben: szabadítsa meg most, ha akarja; hiszen azt mondta: Isten Fia vagyok.” Mt 27,40c; 42-43

Ritka pillanatai a történelemnek, amikor a legyőző irgalmas a legyőzöttel szemben... Ahogy fejlődött a civilizáció, úgy kötöttek egyre igazságtalanabb békeszerződéseket – lásd a trianont! A zsidó vezetők, a szellemi elit, a népért „felelősséget érzők és hordozók” rettenetesen örülnek – végre sikerült egy ’veszélyes elemet’ kikapcsolni, a rontást hirdető názáreti tévtanítót – igaz koncepció perben, de kit érdekel ez, ha nép biz-

tonságáról van szó, így működött ez mindig, s működik azóta is... Lásd a mi 56-os megtorló pereinket! A szelíd, gyógyító vándortanító tehát haláltusáját vívja – ami különösen kéjes öröme ad okot ellenségeinek. Ha minimális részvét lett volna bennük (még az idegen Poncius Pilátusban is volt!), akkor félrevonultak volna, nyugtázva: ’Történjen, aminek történnie kell!’... Mégsem ez történt. A keresztrefeszítés látványosságában önisádságot kereső, hangulatfokozó „beszólásaikkal” örök példáit adták a részvét-nélküliségnek.

Mentségükre mondhatnánk, ők csak a názáreti ács fiát látták az Isten Fiában – a részvét azonban még neki is, mint embernek, kijárt volna...

Jézus haláltusája óta eltelt majd kétezer esztendő, de az ember nem sokat változott, azaz nem újdonság az ember részvét-nélkülisége, olykor irgalmatlansága sem. Mai kemény egzisztenciális küzdelemben az efajta létforma mindennapi valóság. Demonstálni kell az erőt – akkor is, ha nincs! Így működik a világ, ha ők úgy, akkor én meg így... Nincs is ezzel semmi gond, csak akkor ne áhítozzuk a világbékét, a globális, eufórikus egymásra-találást!

Isten azonban milliádéves univerzumban/multiverzumában(?) nem változtatja máról holnapra – még ha közben el is telt kétezer esztendő – a „játékszabályokat”. Azaz ma is – ha (túl)élünk akarunk –, akkor közösségben kell gondolkodnunk. Belegondultunk-e már abba, hogy nincs felemelőbb közösség-élmény az úrvacsoránál! Úgy tudunk egy közösség lenni az Isten szeretetében, hogy nincs, sőt nem is kell hogy legyen egy közös ellenség(kép?), akit végre legyőztünk... Újra-rátalálás ez arra az egységre, amit rég elveszített az ember, valahol civilizációja hajnalán a bábéli időkből.

Jézus nem szállt le a keresztről... túlságosan mesészerű lett volna. Jézus meghalt a kereszten. Ahogyan valóságosan élt, valóságosan meg is halt... ezért tették arimátiai József sírkamrájába. Azért, hogy az Isten-halál abszurdításának botránya tökéletes legyen, hagyta magát az Isten megsemmisíteni... De az Élet nem az emberé, hanem az Istené! Ez a mi keresztény tudásunk, felismerésünk. Ezért az Élet mindig győzedelmeskedik a halál felett. A halál, az elmúlás ugyanis teremtményi, az élet pedig isteni tulajdonság. Éppen ezért az élet értéke csak az Isten halálában és feltámadásában válhat nyilvánvalóvá...

URam! Köszönöm, hogy hordozol erőtlenségeimben, s megsegítesz akkor is, amikor inkább botlításaidat érdemelném. Add, hogy titkaidat szívemben forgatva tudjak egyre jobban szeretni, s megmaradhassak a nekem is rendelt hűségedben! Ámen

Ekkor kisgyermeket vittek hozzá, hogy megérintse őket, a tanítványok azonban rájuk szóltak. Amikor ezt Jézus észrevette, megharagudott, és így szólt hozzájuk: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa. Mk 10,13-14

Isten országában másképpen történnek a dolgok... szép lassan meg kell tanulni minden tanítványnak, hogy Isten országa nem a hatalmi kérdések helye (Zebedeus-iffjak – ki üljön Jézus baljára és jobbára?), de nem is evés, ivás és házasság helye... „Tévelyegtek, mivel nem ismeritek sem az Írásokat, sem az Isten hatalmát. Mert a feltámadáskor nem nőszülnek, férjhez sem mennek, hanem olyanok lesznek, mint az angyalok a mennyben.” – mondja Jézus URunk, s az apostol is így tanítja: „Mert az Isten országa nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség és Szent Lélek által való öröm.” (Róm 14, 17)

A Mester példaképpen állítja a gyermekeket a tanítványok elé, azok legnagyobb meglepetésére. A gyerekek szoktak tanulni a felnőttektől – jót is, meg rosszat is –, s nem fordítva; de mi az, amit eltanulhatunk a kicsinyektől? Az írásmagyarázók általában azt szokták üzenetként ebből a jézusi cselekedetből kiolvasni, hogy a hívó embernek úgy kell fogadni az Isten dolgait, mint a gyermek, azaz teljes őszinteséggel, teljes ráhagyatkozással. Tény, hogy a gyermek mindent elfogad, a rosszat is, eltűri a bántalmazásokat is, mert ösztönösen túlélteni akar, de életében a legfontosabb mégis a játék! Önmaga, s a világ megismerése elképzelhetetlen játék nélkül. Ha egy gyermektől megvonják a játék örömét, a legrosszabbat teszik vele... nemcsak ellopják tőle élete leg szebb szakaszát, de egy életre maradandó lelki károkat okoznak ezzel!

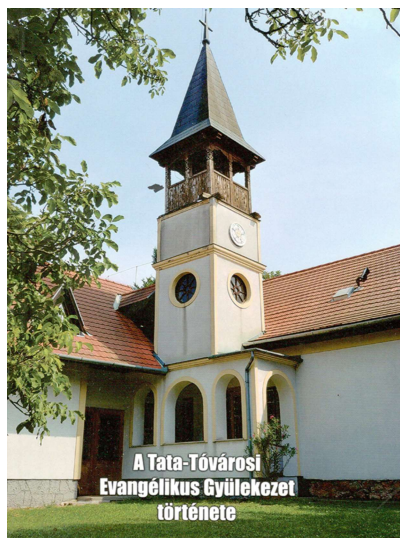
A játékban ugyanis a legfontosabbat éljük meg, ami szükséges a teljes élethez: a folyamatos változást! Aki tud játszani, az tud változni is! A játékhoz elengedhetetlen, hogy ne legyünk merevek, hanem nyitottak legyünk, hogy a játékot nagyon komolyan vegyük, hiszen az csak akkor „igazi”, ha mindenki teljes odaadással, s nem csak úgy „játékból” játszik... Gyakran mondjuk, hogy az élet egy nagy játék, de

az, aki nem veszi halálosan komolyan, az nem érzi jól magát benne – boldogtalan.

Szerelmet megélni is csak teljes oda-
szánással lehet, ahogyan hitet is. Félig-
meddig szeretni vagy hinni –, nos ennek
semmi értelme nincs! Olyan az, mint az a
rossz tűz, amelyik nagyon füstöl, néha-
néha kicsap belőle még egy nagy láng is,
de meleget sosem ad. Márpedig a tűz
mellett melegedni szeretnénk, a hitből
pedig békeséget akarunk nyerni...

Gyaníthatóan azok a gyermekek, akik
Jézus közelében lehetnek, nem sok min-
dent tudtak Jézusról, s amit hallottak
Róla, azok sem veretes teológiai igazsá-
gok, dogmatikus megfogalmazások vol-
tak, hanem a gyermeki képzelet szűrőjén
áthatalt egyszerű ismeret, hogy ti. ennek
a Jézusnak a közelében lenni jó. A nagy
kérdés, mindig ez: vajon Isten gyermeke-
iként kell-e nekünk többet tudni, mint
azt, hogy: Nála lenni jó? Aligha. Felnőtt
okoskodásunkkal, törvényeskedésünkkel
– mint az autoriter tanítványok, akik
tudni vélik, ki mehet a Mester közelébe, s
ki nem – csak elrontjuk az élet nagy játé-
kát! Pedig ha csak... egyszerűen... Isten-
nel együtt (komolyan, mint a gyermekek)
játszanánk, akkor mienk lehetne a meny-
nyek országa!

*URam! Bűnök és mulasztások
merevítik meg életemet, pedig
olyan jó lenne könnyedén
Hozzád hajolni... Add, hogy
közeledben naponta
megújulhasson lelkem, s
elfogadva isteni
játékszabályaidat, boldogan
játszhassam el szerepemet, amit
bölcs rendeléset szerint
sorsamban neked szántál! Ámen*

**Gyülekezetünk legújabbkori tör-
ténétét feldolgozó 150 oldalas
színes fotókkal illusztrált könyv
MÉG KAPHATÓ! Vasárnaponként
pénztárosunknál önköltségl
áron (4000 Ft) megvásárolható.**

A pap, a ló és a miniszterelnök

A lóversenypályán a miniszterelnök
észreveszi, hogy egy pap belopakodik az
istállóba, és megáldja az egyik lovat.
Megjegyzí a lovat, majd csodálkozva
látja, hogy a következő futamot az addig
esélytelennek tartott ló toronymagasan
megnyeri...

A következő héten futam előtt elbú-
jik az istállóban. Jön megint a pap,
megáldja az egyik paripát. A miniszter-
elnök rohan a bukmékerhez, feltesz 500
Ft-t a lóra, majd amikor tényleg a meg-
áldott ló nyer, besöpri az 5000 Ft-nyi
nyereményt. A következő héten megint
meglesi a papot, majd a sikeres fogadás
után 20.000 Ft-tal lesz gazdagabb. A
nagy sikeren felbuzdulva a következő
hétre mindenét eladja, majd miután
ismét kileste a papot, minden pénzét
ráteszi az akkor megáldott lóra. Azon-
ban ez a ló teljesen lemarad, majd fél
távnál összeesik, és kileheli a lelkét. A
miniszterelnök felháborodva rohan a
paphoz: – *Atya, miért tette ezt velem?
Eddig ahányszor megáldott egy lovat,
az nyert, ez meg most még a célba se
tudott bevánszorogni!* A pap a fejét csó-
válja: – *Látod, fiam, ez a baj veletek,
hazugokkal. Ahogyan nem tudjátok
megkülönböztetni az áldozást a bér-
málkozástól, ugyanúgy nem tudjátok
megkülönböztetni az áldást az utolsó
kenettől sem!*

Apácák az úton

Két apáca megy az úton egy kocsival.
Egyszer csak kifogy a benzin, ezért be-
mennek egy közeli farmra kérni egy ke-
veset. A farmer, mivel nem talál más
edényt egy régi bilibe tölti nekik a ben-
zint. Az apácák visszamennek az autó-
hoz, és éppen töltik bele az újonnan
szerzett üzemanyagot, amikor arra
megy egy rabbi és így szól: "Nővérek,
igaz, hogy a vallásukkal nem értek egyet,
de a hitüket, azt igazán csodálom!"

Parasztbölcsség

A falusi templomba betéved egy pa-
rasztbácsi. Leül, és elkezd nézelődni.
Amikor elérkezik a mise ideje, a pap
megkérdi tőle:

– *Csak egyedül van itt, azért meg-
tartsam a misét?* Erre a bácsi:

– *Én nem vagyok nagyon okos, de
ha kimegyek az ólba, és csak az egyik
disznó jön a vályúhoz, azért megete-
tem azt az egyet is!*

A pap erre megtartja a misét, egé-
szen belelkesedik, cifrázza ám kedvére.
Jó két óra múlva megszólal az öreg pa-
raszt:

– *Hát atyám, én nem vagyok egy
okos ember, de azt tudom, hogy ha csak
egy disznó jön a vályúhoz, azért nem
adom oda neki az összes moslékot..*

Milyen nemzetiségű?

Hárman állnak egy Ádám és Éva ki-
űzetését ábrázoló festmény előtt: egy
angol, egy francia és egy orosz.

– *Nézzék ezt az elegáns, tartózkodó
kifejezést az arcukon!* – mondja az
angol. – *Teljesen biztos, hogy Ádám és
Éva angol volt.*

– *Ugyan már, nézzék, milyen szé-
pek, emellett teljesen meztelenek, így
biztos, hogy mindketten franciák vol-
tak* – így a francia.

– *Önök tévednek. Nézzék meg job-
ban a képet!* – mondja az orosz. – *Nin-
csen ruhájuk, egyetlen ételük van, az
alma. Ennek ellenére azt hiszik, hogy
ez a Paradicsom, így biztos, hogy csa-
kis oroszok lehetnek!*

Áldás-gyertya

Egy házaspárnak sokáig nem szüle-
tik gyereke, és elmennek a paphoz taná-
csért. A pap mondja nekik, hogy pont
jókora jöttek, mert épp most helyezték ki
Rómába 10 évre, és holnap indul.
Amint odaér, az első dolga az lesz, hogy
egy gyertyát gyújt az érdekükben, s
imádkozik. Telik-múlik az idő, a pap
visszajön 10 év múlva, és első útja a há-
zaspár házához vezet. Ahogy bekopog
az ajtón, szörnyű gyerekzsivaj fogadja.
A nő ajtót nyit, három kisgyerek lóg a
karján, egy pár a szoknyájába kapaszkod-
dik, a pap összesen tízet számol meg.

– *Ez aztán a kellemes meglepetés!* –
kiált fel – *Úgy látszik, meghallgatta a
Jóisten az imámat. De hol van a férje?*

– *A férjem Rómába utazott* –
mondja a nő.

– *Rómába? De miért?*

– *kérdezi a pap* –

– *Miért, miért?* – *kérdezi vissza in-
gerülten a nő* – *Hogy elfújja azt rohadt
gyertyát, amit a tisztelendő úr meg-
gyújtott!*

Olvasd, linkeld!

Vidd el az otthonmaradtaknak!

Itt olvashatóak a korábbiak:

http://tata.lutheran.hu/ujzag_hirlevelek.htm